

Acte d'inauguració de curs de la FACULTAT DE LLETRES, curs 2026/2027

Degana Dra. Isabel Pujol

Genís Roca, arqueòleg, empresari, professor universitari i assessor en transformació digital.

Autoritats, Senyores i senyors, professorrs, professores, estudiants

En el discurs d'inici de curs a l'Aula Magna, vaig fer esment a l'informe de l'AQU (Agència per la Qualitat del Sistema Universitari), on es diu que els alumnes de la promoció de l'any 2023, enquestats aquest 2026, tenen una ocupabilitat del 90%, malgrat que els graduats en Humanitats treballen en llocs pels quals estan sobrequalificats, un 28,8%. També són els que tenen un percentatge de contractes fix discontinu més gran (15%).

Res de nou. De fet, la baixa ocupabilitat és la raó per la qual la matrícula d'estudiants a les disciplines Humanitats és més baixa, no perquè estudiar deixi de tenir interès, sinó per un càlcul purament mercantil.

Vaig sentir dir a la professora Dolors Vidal que, de jove, va demanar al regidor de cultura de Florència com era que hi havia cua per veure exposicions i museus d'aquella ciutat de la Toscana. Ell li va contestar que a Itàlia el turisme era cultural. Amb aquesta mirada s'entenen moltes coses.

Segurament en algun lloc hi ha un estudi comparatiu de quants milions d'euros es destinen a la Cultura tant França com a Itàlia (dos països que reben una quantitat de turistes similar a Espanya) i probablement sortirem molt malparats.

Els diners que no es dediquen a Cultura, són llocs de treball que no es creen per especialistes en Humanitats.

Fa poc llegia al diari que la majoria de les biblioteques escolars estan tancades per manca de bibliotecaris i bibliotecàries, en un moment que es planteja la seva necessitat per millorar l'índex de lectura a l'escola. Moltes biblioteques, sovint als pobles, no poden estar obertes tot el dia per manca de personal, tot i que les han declarat refugis climàtics.

Tots sabem que encara no hi ha plànols per l'edifici de l'Arxiu Històric de Girona- que s'ha de situar a Fontajau- mentre que l'edifici actual, a l'antic convent de Sant Josep- no admet més ingressos. I no parlem de com estan els arxius municipals de molts pobles petits, absolutament desatesos per manca d'arxivers contractats.

Aquest pont vaig ser a Noheda, un poble de Conca amb una *villa romana* espectacular que només ha estat excavada en un 5% i que ja han museïtzat el *Balneum* (les termes) amb un gran complex. D'on surten aquests diners? De la Diputació i del Govern de Castella La Manxa. Com aquí, però a la nostra Comunitat hi ha molta competència pels diners i abans es destinen a "esdeveniments" que a Cultura. Per posar un exemple que a mi em dol, per l'organització de la Sea Otter Europe, les tres administracions Generalitat de Catalunya, Diputació de Girona i Ajuntament de Girona hi posen 200.000€ cadascuna, és a dir 600.000€ per un espectacle privat.

Al final, els diners destinats actualment a excavacions permeten mantenir-les meitat vives, però s'avança a pas de cargol i no pas arreu. Amb una major empenta, amb més

recursos humans, tindríem uns jaciments de primer ordre per poder mostrar als turistes. Ara, algun dels jaciments, senzillament no es pot mostrar per “manca de personal”.

Aquesta és la reflexió que us faig. No és que hagi desinterès per les Humanitats, sinó que la nostra societat només té interès per l'espectacle, on ens ha anat portant un model econòmic i turístic, on l'important és el nombre de viatgers a l'aeroport de Girona, les pernoctacions als hotels o els diners que deixen quan passen unes vacances a la Costa Brava.

Sembla que no és important la recerca, la valorització i preservació del patrimoni, quan si es fes tot el que tenim pendent, aturat o desatès, generaria una demanda notable de professionals formats en alguna branca de les nostres disciplines.

Avui el discurs és reivindicatiu. Però no vull oblidar que els professors i professores que impartiu alguna assignatura en aquesta facultat de lletres, teniu la responsabilitat de transmetre el coneixement adquirit, d'actualitzar-lo i compartir-lo amb els joves que inicien els seus estudis, de manera que no es trenqui la baula de tants segles.

En un temps on sembla dominar-nos la IA, convé recordar als tecnòlegs que els algorismes i els models de llenguatge existeixen gràcies als filòsofs, al mètode científic de Descartes, a la lògica d'Aristòtil, a les contribucions de pensadors com Ludwig Wittgenstein, Bertrand Russell, o Friedrich Frege.

Moltes gràcies i bon inici de curs.